

Posudek magisterské diplomové práce

Název práce: Sbírky latinských literárních hádanek v raném středověku

Studijní obor: Latinský jazyk a literatura středověku

Autor/ka práce: Bc. Pavel Ševčík

Vedoucí práce: prof. Jana Nechutová

Oponent/ka: mgr. Helena Polehlová

Předkládaná práce je hodnocena

1. Z hlediska obsahového záměru, naplnění zadání a zpracování předepsané literatury

výborně

2. Z hlediska požadavků na jazykovou správnost (pravopisné a jiné jazykové chyby)

výborně

3. Z hlediska požadavků na formální úpravu, požadovaný rozsah, dodržování citačních norem, odkazy a bibliografii

výborně

4. Připomínky, náměty, otázky k rozpravě:

Pavel Ševčík pracoval velmi samostatně na základě kritických edic studovaných latinských textů a na základě důkladně a důsledně vyhledané relevantní odborné literatury, vesměs zahraniční, neboť domácí literatura k danému problému neexistuje. Téma jsem zadávala, aniž jsem věděla o starší práci Eriky Erhardt- Sieboldové (1925), kde je zevrubně pojednáno o problémech, jež jsem vytyčila v zadání. Pavel Ševčík se tedy spíše než motivy vyskytujícími se v příslušných hádankách věnoval typologii těchto motivů, specifiky jejich zpracování u jednotlivých autorů, formálními znaky těchto specifík (značnou pozornost věnoval mj. metrice), kromě toho se zabýval osobnostmi a životopisy autorů raně středověké anglosaské latinské hádanky.

Co se týče typologie motivů, v kapitole "Obsahová stránka hádanek" najdeme výklad o kategorii řešitelnosti hádanek, o "autoritách", o komparativních hádankách, o dílčích motivech z lidského světa i živé a neživé přírody.

Předmětem diplomanda zájmu jsou tedy autoři Aldhelm, Tatuinus, Bonifacius a Eusebius, Ševčík vychází z jejich textů a vyrovnává se s výsledky dosavadního bádání o těchto osobnostech a o jejich díle, nejen hádankářském, ale také vztahujícím se ke gramatice a metrice, neboť, jak ukazuje, kompetence jednotlivých autorů v těchto oborech ovlivňuje jejich literární tvorbu i v oblasti hádanky. - Jak bylo řečeno, velkou pozornost věnuje Ševčík kvalitě veršů (jde výlučně o daktylský hexametr). Kontrakce nebo naopak prolongace vokálů ve studovaných verších a stopách jsou nepochybně následkem skutečnosti, že se již v pozdní antice ztrácel smysl pro přirozené délky - tím spíše tam, kde byla latina jazykem "otcovským" - termín, jež si autor práce oblíbil, aniž uvádí jeho původ a aniž objasňuje jeho plný význam. Nepravidelnosti zkoumaných veršů tedy nejsou

dány autorovou nedbalostí nebo lhostejností ke zvolenému daktylskému rozměru (což Ševčík ovšem netvrdí, nevznáším zde tedy výtku) ale tím, že se už zde zvolna schyluje k jevu zvanému pro pozdější středověk "Scheinprosodie". Pokud bych s některými autorovými závěry v této oblasti nesouhlasila plně, týkalo by se to hiátu a elize - Ševčíkovi vycházejí verše se zanedbanou elizí tam, kde tvůrce verše podle mého mínění spíše "špatně" měřil vokály okolních slabik, než že by dopustil hiát (příčemž je ale zajímavé, že jde o zanedbávání náslovného "h-", což zase spíše napovídá správnosti Ševčíkova názoru).

Na četbě Ševčíkovy diplomové práce imponuje také to, že se autor dokáže kriticky stavět k názorům a závěrům svých předchůdců, kteří se anglosaskými hádankami zabývali (nejnápadnější je to u badatelsky kanonizované stovky hádanek v jednotlivých sbírkách, nebo na s. 16 a dále, kde se Ševčík kriticky vyjadřuje ke starším názorům o Eusebiových hádankách), i to, že se odvažuje formulovat nová řešení (např. pokus o odlišné žánrové zařazení Bonifatiovy sbírky - s. 51).

Po řemeslné stránce není práci co vytknout, je odvedena lege artis (poznámky, prameny, literatura, jejich seznam). Stejně potěšitelná je úroveň Ševčíkova stylu a vůbec autorská jazyková kompetence v mateřštině. O kompetenci je možno mluvit i u Ševčíkovy znalosti latiny: v případě této práce respektuji to, že autor nepřekládá latinské citáty ze svého materiálu: na s. 4 to zdůvodňuje, a jeho zdůvodnění platí, neboť jeho zacházení s originálním textem svědčí o dobrém a detailním porozumění. - V latinském Summariu nacházím jen drobná a většinou nepodstatná nedopatření.

Celkový návrh hodnocení:

výborně

V Brně dne 2. ledna 2014

.....
prof. dr. Jana Nechutová